

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 32/22
Luxemburg, 22 februarie 2022

Hotărârea în cauzele conexe C-562/21 PPU
și C-563/21 PPU, Openbaar Ministerie
(Instanță constituită prin lege în statul membru emitent)

Refuz de executare a unui mandat european de arestare: Curtea precizează criteriile care permit unei autorități judiciare de executare să aprecieze riscul eventual de încălcare a dreptului fundamental al persoanei căutate la un proces echitabil

În luna aprilie 2021, instanțele poloneze au emis două mandate europene de arestare (denumite în continuare „MEA”) ¹ împotriva a doi resortisanți polonezi în scopul executării unei pedepse privative de libertate și, respectiv, al efectuării urmăririi penale. Întrucât persoanele în cauză se află în Țările de Jos și întrucât nu au consimțit la predare, Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos) a fost sesizat cu cereri de executare a acestor MEA.

Această instanță exprimă îndoieli cu privire la obligația sa de a admite aceste cereri. În acest sens, subliniază că, începând cu anul 2017, în Polonia există deficiențe sistemice sau generalizate care afectează dreptul fundamental la un proces echitabil² și în special dreptul la o instanță constituită în prealabil prin lege, deficiențe care ar rezulta în special din faptul că judecătorii polonezi sunt numiți la propunerea Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia, denumit în continuare „KRS”). Or, potrivit deciziei adoptate în 2020 de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia), KRS nu mai este, după intrarea în vigoare la 17 ianuarie 2018 a unei legi privind reforma judiciară, un organ independent³. În măsura în care judecătorii numiți la propunerea KRS ar fi putut participa la procedura penală care s-a finalizat cu condamnarea uneia dintre cele două persoane în cauză sau ar putea fi chemați să soluționeze cauza penală a celeilalte persoane în cauză, instanța de trimitere apreciază că există un risc real ca acestor persoane să li încalce, în cazul predării, dreptul la o instanță constituită în prealabil prin lege.

În aceste condiții, această instanță solicită Curții să stabilească dacă examinarea în două etape⁴, care a fost consacrată de Curte în contextul unei predări pe baza unor MEA, având în vedere garanțiile de independență și de imparțialitate inerente dreptului fundamental la un proces echitabil, este aplicabilă în ipoteza în care obiectul cauzei îl constituie garanția, de asemenea inerentă acestui drept fundamental, referitoare la o instanță constituită în prealabil prin lege.

Curtea, reunită în Marea Cameră și judecând potrivit procedurii preliminară de urgență, răspunde afirmativ și precizează modalitățile de aplicare a acestei examinări.

¹ În sensul Deciziei-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24).

² Garatant la articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

³ Instanța de trimitere face referire și la Hotărârea din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor), C-791/19, punctele 108 și 110 (a se vedea CP nr.°130/21).

⁴ În cadrul primei etape a acestei examinări, autoritatea judiciară de executare trebuie să evalueze riscul real de încălcare a drepturilor fundamentale în raport cu situația generală a statului membru emitent; în cadrul celei de a doua etape, această autoritate trebuie să verifice în mod concret și precis dacă există un risc real de a se aduce atingere unui drept fundamental al persoanei căutate, ținând seama de împrejurările cauzei. A se vedea Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), C-216/18 PPU (a se vedea de asemenea CP nr.°113/18), și Hotărârea din 17 decembrie 2020, Openbaar Ministerie (Independența autorității judiciare emitente), C-354/20 PPU și C-412/20 PPU (a se vedea CP nr.°164/20).

Aprecieria Curții

Curtea statuează că în cazul în care autoritatea judiciară de executare chemată să decidă cu privire la predarea unei persoane care face obiectul unui MEA dispune de elemente care indică existența unor deficiențe sistemice sau generalizate cu privire la independența puterii judecătorești din statul membru emitent, în special cu privire la procedura de numire a membrilor acestei puteri, ea nu poate refuza predarea, în temeiul Deciziei-cadru 2002/584⁵, decât dacă ea constată că există, în împrejurările specifice cauzei, motive serioase și întemeiate să se considere că dreptul fundamental al persoanei căutate la un proces echitabil în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituite prealabil prin lege, a fost încălcat sau riscă să fie încălcat în cazul predării.

În această privință, Curtea precizează că dreptul de a fi judecat de o instanță „constituită prin lege” include prin însăși natura sa procesul de numire a judecătorilor. Astfel, în cadrul primei etape a examinării care are ca obiect evaluarea existenței unui risc real de încălcare a dreptului fundamental la un proces echitabil, legat în special de o nerespectare a cerinței constând într-o instanță constituită prin lege, autoritatea judiciară de executare trebuie să realizeze o apreciere globală, întemeiată pe toate elementele obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător cu privire la funcționarea sistemului jurisdicțional în statul membru emitent și în special la cadrul general privind numirea judecătorilor în acest stat membru. Constituie asemenea elemente informațiile care figurează într-o propunere motivată adresată de Comisia Europeană Consiliului în temeiul articolului 7 alineatul (1) TUE, decizia pronunțată de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), sus-menționată, precum și jurisprudența relevantă a Curții⁶ și a Curții Europene a Drepturilor Omului⁷. În schimb, împrejurarea că un organ precum KRS, care este implicat în procesul de numire a judecătorilor, este alcătuit cu preponderență din membri care reprezintă puterea legislativă sau puterea executivă sau care sunt aleși de aceasta nu poate fi suficientă pentru a justifica un refuz al predării.

În cadrul celei de a doua etape a examinării menționate, persoana care face obiectul unui MEA trebuie să prezinte elemente concrete care sugerează că deficiențele sistemice sau generalizate ale sistemului jurisdicțional au avut un efect concret asupra examinării cauzei sale penale sau sunt susceptibile să aibă un asemenea efect în cazul predării. Aceste elemente pot fi completate eventual cu informații furnizate de autoritatea judiciară emitentă.

În această privință, în ceea ce privește, *primo*, un MEA emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate, autoritatea judiciară de executare trebuie să țină seama de elementele referitoare la compunerea completului de judecată care a fost sesizat cu cauza penală sau de orice altă împrejurare relevantă pentru aprecierea independenței și a imparțialității acestui complet. Pentru refuzarea predării, nu este suficient ca unu sau mai mulți judecători, care au participat la această procedură, să fi fost numiți la propunerea unui organ precum KRS. Persoana în cauză trebuie, în plus, să furnizeze elemente referitoare, printre altele, la procedura de numire a judecătorilor vizați și la eventuala delegare a acestora, care ar conduce la constatarea potrivit căreia compunerea acestui complet de judecată a fost de natură să afecteze dreptul său fundamental la un proces echitabil. Pe de altă parte, trebuie să se aibă în vedere existența unei eventuale posibilități a persoanei în cauză de a cere recuzarea membrilor completului de judecată pentru motive care țin de o încălcare a dreptului său fundamental la un proces echitabil, eventuala utilizare a acestei posibilități de către această persoană, precum și decizia luată cu privire la cererea sa de recuzare.

⁵ A se vedea în acest sens articolul 1 alineatele (2) și (3) din Decizia-cadru 2002/584 în temeiul căreia, pe de o parte, statele membre execută orice MEA pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile acestei decizii-cadru, iar pe de altă parte, decizia-cadru menționată nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 TUE.

⁶ Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei Disciplinare a Curții Supreme), [C-585/18](#), [C-624/18](#) și [C-625/18](#) (a se vedea [CP nr. 145/19](#)), Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Cale de atac), [C-824/18](#) (a se vedea [CP nr. 31/21](#)), Hotărârea din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor), [C-791/19](#) (a se vedea [CP nr. 130/21](#)), precum și Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), [C-487/19](#) (a se vedea [CP nr. 173/21](#)).

⁷ Curtea EDO, 22 iulie 2021, Reczkowicz împotriva Poloniei.

Secundo, în cazul în care un MEA a fost emis în scopul efectuării urmăririi penale, autoritatea judiciară de executare trebuie să țină seama de elementele referitoare la situația individuală a persoanei în cauză, la natura încălcării pentru care este urmărită, la contextul factual în care se înscrie acest MEA sau la orice împrejurare relevantă pentru aprecierea independenței sau a imparțialității completului de judecată care va fi probabil sesizat cu procedura care o privește pe această persoană. Asemenea elemente pot privi și declarațiile efectuate de autoritățile publice care ar putea avea un efect în cazul concret. În schimb, împrejurarea că identitatea judecătorilor care vor fi sesizați eventual cu cauza persoanei în discuție nu este cunoscută la momentul deciziei privind predarea sau, în cazul în care identitatea acestora este cunoscută, că acești judecători ar fi fost numiți la propunerea unui organ precum KRS nu poate fi suficientă pentru a se refuza această predare.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106